

TABOR

Leto: V.

Maribor, sreda 27. februarja 1924.

Številka: 48.

Rdeča vojska.

Maribor, 26. februarja.

V soboto je bil v Moskvi dan velikih parad; rdeča vojska je proslavila svojo šestletnico. Boljševiki so prva leta teoretično in praktično zanikavali tradicije. Bili so zakleti nasprotniki osebnega kulta, ki so ga smatrali za buržujsko slepilo. Zdaj vidimo, da so skoraj nedosegljivi v paradah in prav posebno še v osebnem kultu. Kaj vse delajo, da bi kar najbolj počastili Leninov spomin! S kakšnimi ceremonijami so sprejeli novoimenovanega italijanskega poslanika. Znanu tradicij ni moglo izkoreniniti, kakor niso mogli izkoreniniti neštete drugih šeg in buržujskih predsodkov. Tudi manevri in parade rdeče vojske spadajo sem. Šestletnica ustanovitve prve komunistične armade je šestletnica komunistične kapitulacije. Kajti če komizem ne more ustvariti na razvalinah starega svetla nove družabne organizacije, novega reda, slonečega na življenjazmožnih celicah — komunal — tedaj ni več komunizem. Ruski boljševiki danes sami ne dvomijo več, da so se komunistične iluzije do dobra razblinile. Kakor se je nekoč pacifistično, na načelih ljubezni do bližnjega, na askazi in preziranju posvetne moči sloneče krščanstvo izpremenilo v necelesja militance, v vojskujočo se cerkev, neizprosno v boju za posvetno in duhovno moč, tako je tudi komunizem z rusko revolucijo kranil na torišče življenjske resničnosti, kjer je treba v boju za obstoj zavreči vse papirnaté ideale. Tako je komunizem postal stranka, ki se prav nič ne razlikuje od najreakcionarnejših strank in ki se drži na krmilu z nasiljem, zviščami in z drugimi nečednimi sredstvi, ki so bila teoretično že tisočkrat obsojena. Ustanovitev rdeče armade je bila v protislovju z večerj proglašanimi antimilitarističnimi načeli, bila pa je nujna zahteva življenjske resničnosti, kakor pozneje takozvana snepa (nova gospodarska politika). Tako življenje samo popravlja napake razgretega človeškega uma, tako zmagaje realnost nad dogmami, ki si jih delajo ljudje, da bi z njimi premagali to, kar je.

A če se zamislimo v katastrofalno propadanje vsega, kar je orjaško rusko državo dotlej spajalo in vezalo s stoletnimi verigami, če uvažimo, da so se takrat strašno razplamteli vsi človeški nagoni in da so najprvovalje strasti zmagovale nad logiko razuma in krščansko vzgojo srca, če se zamislimo v kolosalno kipenje revolucionarnih sil, moramo dati prav Trockemu, ki je ustanavljal armado. Rdeča armada je odvrnila vse zunanje nevarnosti, preprečila razkosanje Rusije in začela trdno uveljavljati v notranjosti avtoriteto države in vlade. S sredstvi, ki so lastna toliko preziranemu militarizmu, pa najsi se uveljavlja 19 stoletij pred Kristusom ali 19 stoletij po Kristusu, je sovjetska vojska tekmo 6 let vzpostavila zasilni red na znotraj in varnost na zunanje. Njena organizacija se ne razlikuje od organizacije nekdanje pruske armade, v marsičem jo celo prekaša. Sovjetska armada je postala hrbenica sovjetske Rusije. Kdor hoče zlomiti sovjetsko Rusijo, mora streti hrbenico. Tako je bilo v vseh fevdalnih in militarističnih državah; tako je bila Evropa leta 1914. O komunizmu tu ni miti sledu.

Sovjetska armada je danes resnica, ki je ni moči utajiti. Rdeča vojska je ena najsilnejših organizacij v Evropi. Ona, delo načelnih protimilitaristov, pa je tudi najmočnejši argument proti pa-

Vlada zavrača glasovanje o proračunu.

Vprašanje trboveljske družbe zopet pred narodno skupščino.

BEOGRAD, 26. febr. Današnja seja narodne skupščine je pričela ob 10. uri. Po verificiranju zapisnika in prečitanih različnih vlog so ministri odgovarjali na razna vprašanja. Poslan. Kremžar in tov. so stavili vprašanje na ministra za šume in rude radi postopanja trboveljske družbe in vprašajo, kaj namerava vlada ukreniti, da bodo ravnatelji družbe spoštovali sklepe vlade in skupščine in da se ne bodo o njih zasmehljivo izražali. Minister za šume in rude odgovarja, da mu zadeva ni bila znana in bo uvedel preiskavo. Poslan. Kugovnik zahteva istotako, da družba respektira sklepe skupščine. (Klici: reprasali!)

K dnevnemu redu (proračunska razprava) govori prvi posl. Sečerov, poročevalec manjšine. Kritizira ponovno celilni proračun in povdarja, da je takozvano ravnotežje fiktivno, ker so izdatki vnešeni v preniklih iznosih. Številjo predvidenih velikožupanskih mest je previsoko, ker bi jih po zakonu smelo

biti 33, v proračunu pa jih je 46. Tudi druge nepravilnosti so v proračunu. Tako je na pr. trditve finan. ministra o aktivnosti železnice fikična. Ker se velik del investicij sploh ni upošteval. To velja tembolj, če se pomisli, da se je 7% no investicijsko posojilo in dolarsko posojilo porabilo v celoti samo za promet. Naglašja nerentabilnost raznih državnih podjetij, ki stanejo za 50% več nego bi to smelo biti pri racionalni upravi in dobrem računovodstvu. Višeci dolgovi znašajo nad eno milijardo dinarjev, proračun pa vsebuje komaj smešno svoto 60 milijonov za to postavko. Tudi ni v proračunu nobene določbe glede izplačila odlogljenih 20% pri izmenjavni novčanice. Za dohodke pa je fin. minister predvidel najhujše izmuzganje davčne sije prebivalstva, kar je praktično neizvedljivo.

Po govoru dr. Sečerova je bila seja odgođena na jutri.

Radić pride v Zagreb, čim pade radikalski režim.

Rovizija ustave se smatra za neobhodno potrebo.

ZAGREB, 26. febr. Včeraj sta se vrnila z Dunaja dr. Maček in dr. Krnjević. Mudila sta se pri voditelju HRSS in mu izerpno poročala o snovanju opozicijskega bloka. Radić se strinja z vsemi dosedanjimi sklepi. Še vedno vztraja pri tem, da lahko odrine v Beograd potrebno število poslancev, ki bi pomagali opozicijskemu bloku. Prva naloga te zveze bi bila: stremoglavit radikalski režim, nato pa sestaviti volilno vlado. Medtem bi se nadaljevala med njim (Radićem) in opozicijskimi

blokom pogajanja o novih odnosjih. Radićeva stranka bi vstopila v vlado le na izrpno željo opozicijskega bloka, sicer pa bi zahtevala, da prevzamejo vlado samo nestrankarski možje svobodnih poklicev, ki bi jim hrv. seljačka stranka zaupala. Vprašanje revizije ustave ni za opozicijski blok neobhodni pogoj. Radić pričakuje, da bo vlada najkasneje v 15 dneh padla; v tem slučaju bi on takoj zapustil Dunaj in se vrnil v Zagreb.

Zasedba krajev severno od Reke.

Italijani delajo težave. — Zasedba našega ozemlja bo jutri končana.

SUSAČ, 26. febr. Izpraznitev severno Reke ležečih krajev, ki so pripadli Jugoslaviji, se je pričela včeraj popoldne popolnoma na tihem. Brez nadaljnjih priprav so jugoslovenske čete in orožništvo postopoma zavzele od Italijanov izpraznjeno ozemlje. Popolna zasedba

bo izvršena s strani naših oblastí jutri opoldne. Pri izpraznitvi in pri razmejitvi se ima boriti naša komisija z največjimi težavami, ker Italijani prihajajo vedno z novimi ugovori, da bi rešili to ali ono hišo, ta in oni vrt za Reko odnosno Italijo.

HRVATSKA ZAJEDNICA IN HRSS.

ZAGREB, 26. febr. V nedeljo se je vršila seja osrednjega odbora Hrvatske zajednice. Trajala je od 9. ure do 7. ure zvečer s opoldanskim odmorom. Komunikacije, ki je bil izdan, potrjuje v glavnem dosedanje informacije glede novega

razmerja med Hrvatsko zajednico in Radićevo stranko. V komunikaciji se odločno povdarja potreba najožjega sodelovanja med HZ in HRSS. Po tem sodelovanjem je razumeti federacijo med obema strankama, ki bi se imenovala federacija HRSS. Dr. Lorković se bo še

cifizmu. Njeni manevri in parade bijejo vsem teorijam v obraz. Morda je dobro, če gremo mimo šestletnice rdeče vojske z ugotovitvijo, da je življenje najboljša šola, in kdor hoče, se lahko tudi iz tega marsikaj nauči.

Politične vesti.

• SLS in opozicijski blok. V ponedeljek 25. tm. je imelo vodstvo SLS v Ljubljani sejo, na kateri je poročal dr. Korosec o pogajanjih za opozicijski blok. Njegovo poročilo je bilo vzeto na znanje. Sklepi še niso znani, vendar pa vlada mnenje, da je dobil dr. Korosec pooblastilo za nadaljevanje pogajanj.

• Radikalnem se majoje tla. Radikalni poslanec Ranković je v seji narodne skupščine 25. tm. nastopil proti prora-

čunu in s tem proti radikalski vladi. Iz Beograda poročajo, da je bil zato izključen iz stranke. Pričakovati je, da zapuste radikalski klub tudi njegovi ožji somišljeniki. Tudi nemški poslanec Moser je nastopil v tej seji proti vladi in izjavil, da bodo Nemci glasovali proti proračunu. Radikalna večina se opasno maha. Govori se, da se radikali že pripravljajo na izvedbo novih volitev.

• Muslimani in opozicijski blok. V nedeljo 24. tm. je imel glavni odbor jugoslov. muslim. organizacije plenarno sejo ter je odobril predloženi sporazum z Radićevci, slov. klerikalci in demokraciji za osnovanje opozicijskega bloka. Naročil je svojim poslancem, naj gledajo, da se sporazum čim prej uresniči.

• Kvarnerska provinca. Italijanska vlada je 22. tm. izdala zakon, s katerim

enkrat podal na Dunaj, da se sporazume z Radićem o podrobnostih skupnega dela. Hrvatska zajednica bi imela prevzeti politično akcijo v mestih, dočim bi se Radićeva stranka omejila na kmečke množice.

DR. KOROSEC V MARIBORU.

BEOGRAD, 26. febr. Iz Ljubljane poročajo, da se je podal dr. Korosec danes v Maribor, da stopi v stik z volilci v mariborskem volilnem okrožju glede programa opozicijskega bloka.

NEMSKI POSLANIK ZAPUSTIL BEOGRAD.

BEOGRAD, 26. febr. Tukajšnji nemški poslanik von Keller je včeraj z budimpeštanskim ekspresnim vlakom zapustil Beograd. Na kolodvor so ga spremljali zastopniki našega zunanjega ministrstva.

VESTI O BOLGARSKI REVOLUCIJI IZMIŠLJENE.

BEOGRAD, 26. febr. Včeraj ob dveh popoldne je bila vlada iz Sofije obveščena, da so vesti o revoluciji v Bolgariji od kraja do konca izmišljene.

Težave na razorožitveni konferenci v Rimu.

London, 25. febr. Ideja razorožitvene poroča iz neslužbenih krogov na rimski konferenci za omejitve pomorskega oboroževanja, da na konferenci delajo največje težave Rusija, Španija in južnoameriške države. Rusija zahteva, da sme biti na morju enaka z Anglijo, Španija pa ponavlja svoje zahteve, ki jih je svoj čas že zagovarjala pred Zvezo narodov, da sme zvišati svojo pomorsko moč na 105.000 ton. Zato je malo upanja, da bo konferenca za razoroževanje uspela.

Izjalovljen atentat na Trockega.

Berlin, 25. febr. (Wolff) »Montage« prinaša moskovsko vest »Stockholm Tidningene«, da so v Suhumu v Transkavkaziji, kjer se sedaj nahaja Trockij, poskušale tri osebe, oborožene z ročnimi granatami in samokresi, vdreti v stanovanje Trockega. — Trockega telesna straža je vse tri ustrelila.

BORZA.

CURIH, 26. febr. Predborza: Paris 24.95, Beograd 7.25, London 24.81, Praga 16.77, Italija 24.80, Newyork 57, Dunaj 81.30.

ZAGREB, 26. febr. Predborza: Paris 339.40—344.40, Švica 1379—1389, London 3242.40—345.40, Dunaj 11.1730—11.1737, Praga 280.50—233.50, Italija 344—345, Newyork 79—80.

se ustanovi posebna kvarnerska krajina s sedežem na Reki. Krajina sestoji iz Reke in njenim ozemljem, iz dozdajnega okrožja Volovsko-Opatija, ki se loči od istrske pokrajine. Ministrski svet bo imenoval guvernerja.

• Jugoslovenska kandidatska lista v Primorju. V ponedeljek 25. tm. se je dogel sporazum med Jugoslovani v Primorju ter se je za volitve v italijanski parlament določila sledeča skupna kandidatska lista: dr. J. Wilfan (Trst), novinar dr. Engelbert Besednjak (Gorica), dr. Ul. Stanger (Opatija), dr. Stojan Brajša (Gorica), inž. Podgornik (Gorica), dr. Jos. Biteznič (Gorica).

• Nova zmaga Zaglul-paše v Egiptu. Pri volitvah v egiptovski senat je dobila stranka Zaglul-paše 57 od 71 mandatov.

Dnevna kronika.

PLAČILO TAKS ZA TOČENJE PIJAČ

Glasom brzojavke generalne direkcije posrednih poreza v Beogradu ni potreba iztirjati takse za pravico točenja pijač za drugo polletje 1923 od onih koncesionarjev, ki so pravico za točenje imeli že pred 15. novembrom 1923. Fin. ravnateljstvo nas obvešča, da se bodo strankam, ki so že plačale predmetno takso v smislu plačilnih nalogov za drugo polletje 1923, zaračunali plačani zneski za prvo in drugo polletje tekočega leta. Ostalim je treba plačati samo za prvo polletje 1924. Rok za plačanje pa se ni podaljšal. Opozorjamo, da event. vložene pritožbe ne odvežejo od obveznosti plačila takse v zakonitem roku.

—□—

— Himer. V Vojniku se je 25. tm. poročila gdnja Justika Gorečanova, iz znane narodne rodbine, z mizarjskim mojstrom g. Spindlerjem. Mnogo sreče!

— Smrtna kesa. V Središču je umrla Marija Salamun, sestra odvetnika dr. Fr. Salamuna v Ptujju, zavedna in priljubljena narodnjakinja. Blag ji spomin!

— Nov zdravnik. Na graškem vseučilišču je bil 23. tm. promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. France Breznik iz Gor. Ivanjevcv. Čestitamo!

— Društvo meščansko-šolskih učiteljev za Slovenijo je imelo v soboto 23. tm. v Celju svoj občni zbor ob jako lepi udeležbi. Za predsednika je bil vnovič soglasno izvoljen g. ravnatelj Humek iz Maribora, v odbor gg.: Brinar, ge, Štupica in Kalinova. Ob velikih počitnicah prirede vse meščanske šole države veliko razstavo v Beogradu.

— Pretres invalidskega zakona v ministrskem svetu je končan in minister dr. Peleš ga predloži te dni narodni skupščini.

— Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju je prejel sledečo nadaljne prispevke od gg. nabiralcev: dr. Vekoslav Kukovec, Maribor 100 D, Katia Kotnik Maribor 535 D, Stanko Legat, Velenje, 330 D, Olga Marčič, Braslovce, 250 D, Vida Rudolfova, Konjice, 100 D, dr. F. Lebar, Krizevci, 80 D; prej 14.030 D, sedaj 1395, skupaj 15.425 Din.

— Detomor. V stoječi vodi Studenci na Spodnji Hajdini so našli 22. tm. truplo moškega neveroženčka. Konstatacija je dognala, da je bil otrok živ rojen. Kdo bi kaj vedel o osebi, ki je otroka umorila, naj takoj javi policiji v Mariboru.

— Železniška nesreča na Pragerskem. Dne 25. tm. zjutraj se je na Pragerskem zgodila lahka železniška nesreča, ki pa ni zahtevala nobenih žrtev, kakor tudi ne prevelike materialne škodo. Pri vlakcu, ki vozi zjutraj ob 6.20 v Čakovce, so pri čuvajnici št. 1 skočila dva osebna vozova med vožnjo s tira. Sreča, da je vlak počasi vozil. Pri vsem tem pa vlak ni imel niti toliko zamude. Tekom dobre pol ure je bil vlak že pripravljen za odhod; seveda z drugo garnituro, ki je na Pragerskem v rezervi.

— Strašna nesreča mlinarja. Iz Pameč pri Slov. Gradcu poročajo: Dne 21. tm. je šel posestnik Pavel Lorenč iz Pameč v svoj mlin. Predno je mogel mleti, bi moral odstraniti led, h kateremu je bila stopa primrznjena. Predno pa je začel led odstranjevati, je Lorenč napehljal vodo na kolo, tako da se je stopa, ko je bila leda oproščena, začela vrteti. Lorenč pa je bil premalo previden in stopa ga je zgrabila za glavo, pritisnila k tlom, ter mu popolnoma razbila glavo, tako da je bil takoj mrtev.

— Podtaknjen požar. Iz Rog. Safine poročajo: V nedeljo 24. tm. ponoči je pričelo goret v trgovini Otorepec-Zurman. Hudobnež je polil predmete s petrolejem in nato zažgal. Ogenj se pravočasno opazili in pogasili, tako da škoda ni velika. Zaprti so gostilničarko Zumer, ki je vsled izpovedi deklet osumljena dejanja.

— Novo ljudsko knjižnico je otvoril 24. tm. klub naprednih slov. akademikov v Celju in sicer tokrat v Prekinurju, v občini Krog pri Murski Soboti, kjer so domačini samj zanj prosili. Knjižnico, ki je nameščena v šoli, ima v oskrbi idealni prosvetni in narodni

delavec g. nadučitelj Ciril Hočvar. To je sedaj 11. ljudska knjižnica agilnega kluba napr. akademikov v Celju. Prihodnje ustanovi klub v Beltincih. Značilno je, da prekmursko ljudstvo z vneto sega po knjigah, pisanih v književnem jeziku, kar dokazuje, na kako krivi poti so oni, ki menijo, da se mora za Prekmurce izdajati knjige in časopise v njihovem narečju. Nova generacija bo vrgla tudi Kleklove »Novine«, pisane v prekmurščini, med staro šaro. Klubu slov. napred. akademikov v Celju pa samo želimo dovolj podpore s strani naše narodne javnosti, da bi mogel svoje prosvetno delo nadaljevati.

— Vpostavitve železniškega prometa z Reko. Prometni minister je zastopnikom tiska izjavil glede vpostavitve železniškega prometa z Reko, da se to zgodi še ta teden in da sam osebno odputuje na Reko, da se prepriča o splošnem položaju za železniški promet in o pristaniških razmerah na Delti in na Barošu.

— Razmejevanje pri Reki. Dne 25. tm. zjutraj so pričeli pionirji postavljati provizorni most preko Rečine, preko katerega se bo razvil vozni in osebni promet od Sušaka na Delto. Preko železniškega mosta na Rečini je bil istega dne otvoren železniški promet s sušaško luko. Komisija za razmejevanje postavlja znamenja ob meji severno od Reke. Meja izhaja od Matulj, ki ostanejo na italijanskem ozemlju, ter teče paralelno z železniško progo, tako da čista Kastav-Reka do vasi Tonetična ostane Jugoslaviji. Od točke, kjer se cesta dotika železniške proge, gre na severo-vzhod, tako da vas Pehlin ostane na našem ozemlju, nato pa mejna črta v polkrožni krivulji obide Drenovo, ki ostane Italiji.

— Velika nesreča pri Benetkah. V Margeri pri Benetkah so se igrali otroci s staro nerazstreljeno granato. Projektil je za časa igre eksplodiral in raztrgal otroke na drobne kosce.

— Ruski briljanti. V vlakcu med Londonom in Hulom so našli kovček, v katerem so bile velike dragocenosti. Pravi, da se nahaja med njimi briljant, katerega je pokojna carica posebno ljubila. Baje so to briljanti, katere je svoj čas zloglasni Rasputin odnesel iz Rusije.

— Volitve v risinovem oljcu. V Italiji se je pričela volina borba, kakor je še svet ni videl. Opozicijske stranke sploh ne smejo imeti shodov. Časopisje, ki piše proti fašistom, se sežiga na postah. Namesto drugih agitacijskih sredstev hočejo uporabljati fašisti ricinovo olje, ki bo vsled italijanskih volitev zelo poraslo v ceni.

Dopisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Tu je te dni obhajal posestnik in mlinar g. Anton Budja s svojo ženo srebrno poroko, istočasno pa se je vršila poroka njunega sina. Vsem še na mnoga leta!

JDS.

Občni zbor kraj. org. JDS v Slov. Bistrici se je vršil 22. tm. Izvoljen je bil stari odbor v celoti.

BRZOJAV!

v petek 29 II 24 8 uri

zvečer se ponovi španska muha sokolski dom studenci sokol

Film.

Mestni kino. V torek, sredo in četrtek se predvaja »Izbruh ognjenika Etnes«, edini avtentični posnetek elementarne katastrofe, ki je pred kratkim opustošila okolico Ene in »Volitev soproge«, doživljaj iz vseh ameriških dežel v 5 dejanjih. V glavni vlogi Robert Keseling.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Torek, 26. febr. »Namišljeni bolnik«, Ab. D.

Sreda, 27. febr. zaprto.

Četrtek, 28. febr. »Čarostrelec«, Ab. E. Premijera.

Petek, 29. febr. »Čarostrelec«, ab. A.

—□—

»Namišljeni bolnik«. Pri današnji predstavi »Namišljenega bolnika« igra Cleana, ki ga je doslej igral g. Tomašič, g. Železnik.

»Čarostrelec«. V četrtek 28. tm. se vrši premijera Webrove romantične opere »Čarostrelec«. — Tozadovni podlistek od H. Družoviča prinesemo v jutrišnji številki.

Kultura in umetnost

x Oblikujoče umetnjake opozarjamo vnovič na izrečni občni zbor Udruženja, ki se bo vršil 1. marca ob 4. uri popoldne v hotelu »Union« (V rožeah!). Ker se na tem občnem zboru odloči nadaljnja usoda te institucije, na kateri je interesiran večalimanj vsak umetnik, je potrebno, da se ga udeležijo člani polnoštevno. Za važnejše sklepe zahtevajo pravila prisotnost vsaj polovice vseh članov, torej tudi izvenljubljskih. — Odbor.

x Publikacije Ljudske visoke šole v Ljubljani. Dozdaj deset izborna obiskanih predavanj na ljudski visoki šoli v Ljubljani je dokaz, kako silno zanimanje vlada zanj zlasti pri širših slojih, katerim je namenjena. Da ustreže vesplošni želji in utro pot tej zanimivi, zdravi in potrebni ljudski duševni hrani do najširšega poslušalstva, je »Zadruga knjigarne« v Ljubljani pričela ta predavanja izdajati v malih, tudi vnanje okusnih zvezkih. Kot prva snopiča sta izšla predavanja dr. Karla Oswald: »O potrebi nove socijalno-etične orientacije« in Alojzije Štebijeve o »Zaščiti zamernih dece in mladince«. Slede nadaljni. Cena — tri dinarje za zvezek — je nizka. Univ. prof. dr. Karel Oswald uvodoma poljudno razvija cilj in smer ljudske visoke šole. — Zanimivo podaja duševni profil današnje dobe in najvažnejše kulturne uplive na versko, socijalno in državno-politično življenje sodobnosti. To predavanje je program in nekake osnovne konture vse hvale vredne ideje najširše ljudske plasti seznanjati s pojmi znanosti, kapitalizma, socijalnega razvoja in moderne morale. Je to prvi znanstveni nastop in poizkus v najpriljudnejši besedi in v kar možno kratki obliki zajeziti pot današnjemu materialističnemu usmerjenju časa in dvigniti zanimanje za višje duševne vrednote pri vseh slojih, katerim te vrednote niso bile do sedaj dostopne. Znana socijalistična pisateljica Al. Štebijeja v drugem snopiču razpravlja široko rečeno o problemih uboštva s posebnimi ozirji na današnjo mladino. Današnja družba in njeni kazenski zakoni ubijajo naraščaj s svojo »kulturo« v zvezi s krizami dobe, v kateri živimo. V prvi vrsti je to pereči stanovanjski problem, nepopolna mladinska sodišča in nesocijalno stališče javnosti in zastareli pojmi o človekoljubju. Predavateljica citira zanimive socijologe in navaja vzorno urejena mladinska zavetišča v Ameriki. Mladinsko vprašanje — dancs morda najbolj pereče — je pisateljica načela z ljubeznivo in odgovarjalno času ter potrebam. Brez dvoma bodo našle te drobne, zlate knjižice pot do vseh src in glav, ki so odprta dobrim namenom duševno razvijati dni, v katerih živimo. To je želja nesebičnih predavateljev in založbe — ter namen visoke šole. Knjižice se dobe v knjigarnah in pri poverjenikih »Zadruga knjigarne«.

x Sanomor ruskega pesnika. Znani pesnik in dramaturg Teodor Antipov, je izvršil samomor. Sovjetska oblast je preiskala njegov stanovanje in surovi vojaki so mu odnesli razne knjige, ki so mu bile najljubše ter jih požgali. Antipov je potem nekaj svojih rokopisov poslal prijateljem v inozemstvo, nato pa se je s samokresom ustrelil. Ni se mogel potolažiti radi brutalnega ravnanja

in ropu knjig, med katerimi so bila v Rusiji prepovedana dela. Znano je, da so komunistični inkvizitorji dali na indeks — posnemajoč rimskega papeža — najvažnejša svetovna dela literarne in filozofske vsebine.

x Matice Hrvatska je letos izdala štiri knjige, ki stanejo 55 Din., razen tega še posamezne knjige. Interesenti v Mariboru in okolici naj se obrnejo na poverjenika prof. I. Fava (državna realka). Denar je treba poslati v naprej.

Sokolstvo.

o Članarina Sokolskega društva v Mariboru znaša celotno 30 D (mesečno 2,50 D). Plačuje se glasom pravil vsaj polletno v naprej. Pozivano vse brate in sestre, ki tega še niso storili, da plačajo članarino za tekoče polletje v društveni pisarni (uradne ure v sredo od 18.—19. ure in v nedeljo od 10.—11.30). Tudi redno plačevanje obveznih prispevkov spada k disciplini, kateri smo podvrženi vsi, brez izjeme!

o Članstvo se opozarja, da je izšla druga (ozir. tretja) knjiga brata dr. Pivka: Carzano IL. »Jablano med frontama«. Dobite jo v društveni pisarni.

o V Studencih je pričel tamošnji Sokol po daljšem odmoru zopet z gledališkimi predstavami. Tako je uprizoril v soboto zelo zabavno veseligo »Španska muha«. Kljub temu, da za to predstavo ni bilo skoro nikake reklame, je občinstvo napolnilo prostorno telovadnico v Sokolsk. domu in z zanimanjem sledilo razvozljanju vozla, katerega so zapletli razni slučajnostni dogodki in doživljaji. Vrli diantanti so rešili svojo nalogo jako dobro. Vsak je bil na svojem mestu in tako se je zapleteno dejanje razvijalo tako gladko in neprisljano, da je marsikdo pozabil, da gleda predstavo in se je prav od srca nasmejal. Studenski Sokol je svoj gledališki oder izdatno povečal in ga na novo opremil tako, da je sedaj omogočeno uprizarjanje tudi iger z več osebami, kar je bilo prej zaradi pretesnega prostora skoraj izključeno. Zato upamo, da se bomo še večkrat sešli pri gled. predstavah. Veseligo »Španska muha« se v petek večer ob 8. uri na splošno želje ponovi. Cena prostorom so zelo nizke in sicer prvi 8, drugi 5, stojišče pa 2 Din.

Objave.

§ Klub kolesarjev in motociklistov vabi vse odbornike k sebi, ki se vrši jutri 27. tm. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu, klubova soba. Prosi se za polnoštevno udeležbo. — Tajnik.

§ Športna maškerada. Ena od najlepših pustnih veselje bo gotovo maškerada, katero priredi I. Slov. šport. klub »Maribor«, dne 4. marca tl. v prostorih Narodnega doma. Vabimo občinstvo, da se polnoštevno udeleži te veselice, ker je eventualni dobiček namenjen povzdigi slovenskega športa.

§ Delavsko društvo »Enakost« v Studencih priredi dne 2. marca tl. pevski koncert v gostilniških prostorih F. Stibilj (gostilna »Triglave«) v Studencih. Po končanem sporedu prosta zabava. Začetek ob 19. uri. Za obilen obisk prosi odbor.

§ Kolektivna pogodba trgovskih nameštencev: Pomočniški odbor gremija trgovcev v Mariboru izjavlja, da se je 22. sept. 1922 sklenila kolektivna pogodba med gremijem trgovcev v Mariboru na eni strani in zastopniki trgovskih nastavljenecv članov trgovskega gremija na drugi strani in ne, kakor je bilo razglašeno v »Privatnem nameštencev« št. 1 iz leta 1923, da se je ista sklenila med gremijem trgovcev v Mariboru in osrednjim društvom trgovskih nastavljenecv.

Turistika in sport.

Podravska podružnica slov. plan. društva v Rušah vabi svoje člane na občni zbor, ki se vrši v soboto 1. marca tl. v gostilni g. Erica Glaserja na Smolniku ob 18. uri po običajnem dnevnem redu. — Predsednik.

Prvenstvene nogometne tekme za 1. 1924 so v nedeljo pričele. V Zagrebu je Gradjanski potokel Concordijo (5:1).

Mariborske vesti.

Maribor, 26. februarja 1924.

IZ POLICIJSKE STATISTIKE V MARIBORU V LETU 1923.

Policijski komisariat v Mariboru je imel v letu 1923 5860 poverljivih vlog in 38.000 navadnih vlog. — Aretiranih je bilo 2280 oseb. — Policijsko kaznovanih radi razgrajanja 566 oseb, radi prekršenja policijske ure 27, radi prestopka glede zglasevanja 85, radi navadnih prestopkov 28 oseb, izgnanih iz naše krajevine 33 oseb, odgonskim potom 1039, za državni zaklad se je nabralo 1480 D, za mestni ubožni zaklad 14.885 D.

Fotodrafični in antropometrični oddelek je izdal 1202 fotografij, reproduciralo se je 31 slik, kopiralo 262 oseb, slikalo 246 oseb in 16 objektov. Skupne policijske zaporne kazni znašajo 336 dni. 723 oseb je bilo oddanih policijskemu komisarijatu, 214 sodišču, 11 obmejnim komisarijatu, 144 okrajnemu glavarstvu, 20 finančnemu okrajnemu ravnateljstvu, 22 carinarnici, 2 radi šolskih prestopkov, 1698 je bilo odpelanih odgonskim potom, 924 v zapore.

Izhajalo je 14 časopisov, 4 so bili novo prijavljeni; društvenih shodov je bilo 401, javnih 45, gledaliških predstav 164, 70 plesov, 1560 kino predstav in 17 v cirkusih, 2140 konferenc in predavanj, orožnih listov je bilo izdanih 355.

Novoprijavljenih tujcev je bilo 27.218, odjavljenih 24.619. Ta diferenca seveda ni ostala v Mariboru, ampak je nastala le, ker občinstvo tujcev zopet ne odjavlja, čeprav ve, da je to zanemarjanje odredb kaznjivo. Prenočevalo je v zasebnih stanovanjih 4881 oseb, vsi ostali v hotelih in javnih lokalih.

Potnih listov je bilo izdanih našim državljanom 1716, podaljšanih 1740, vidranih v inozemstvu 4420, izdanih za severno Ameriko 12, za južno Ameriko 4, v tujini bivajočim je bilo vidranih 5674 in 2740. Pri uradu za potne liste je bilo 11.099 vloženih prošnji. Prostitutk je bilo aretiranih 67, med katerimi je bilo 43 zdravih, 18 jih je bilo oddanih v bolnico, 4 v prisilno delavnico.

—□—

mi Zašolvenčita epidemija. Poročevalac zagrebškega »Morgena« je hodil žalosten po mariborskih ulicah. Njegovo gorje se stopnjevalo od večera do večera, zakaj mariborska rubrika v lokalnih listih je že delj časa precej prazna. Policija lovi tatove in prostitutke — tujaga, kaj takega ja ne moreš poročati zagrebškemu svetovnemu listu. Tudi Orjuna se je očitavno pomirila. Odkar je eksplozija v Götzovi dvorani razbila neko kavarno in ramila nekaj gostov, ki so mirno sedeli pred svojimi kapucini, je nastala grozovita suša za mariborske poročevalce svetovnih listov. Dopisnik »Morgena« je bil že na potu, da sam začne moriti ali delati nečrvene skandale, kar mu skrivnostni veter ob temperaturi + 2 stop. C prinese na uho razveseljive glasove. Krotkemu poročevalcu so se kar razširile oči v kot 90°, puls se je zvišal za celih 30 točk, temperatura je postala visoka kakor v epileptični bolezn. Velik trenutek inspiracije ja bil tu! — Kaj se je zgodilo? Ne bodite preveč radovedni! Po Mariboru se govori — in menda bo že res — da je nekaj trgovcev prišlo v plačilne težkoče. To seveda še izdaleč ni nič nevarnega. Toda kdor dolgo čerja, dela velike požirke, ko enkrat pride do vode. Tako se je godilo tudi poročevalcu »Morgena«. Slep za vse drugo je takoj po »razkritju« te vesti zavlil na telefonsko centralo. Težko sopeč je razložil gospodični, da želi nujen razgovor z Zagrebom, in ker so telefonske gospodične tako dobrobrčne kakor muhaste, je naš reporter kmalu dobil zaželjano zvezo. In zdaj... zdaj so zabrnele žice med Mariborom in Zagrebom, zabrnele, da se nikoli tako. Veliko Vam sporočam vest — je govoril srečni poročevalac v svoji inspiraciji — katastrofa se bliža Mariboru. Insolvent je, da je strah, 60 do 70 trgovcev v plačilnih težkočah. Hude gospodarska kriza, strašne posledice dinarskega plesa v Zürichu... Zdalj si je oddahnil. Temperatura je padla, dalekovidno oko se je vrnilo v svoj normalni

Kot v Zagrebu so židje kar razlivali Jurtranjo kavo in brzali k svojim knjigovodjem, da vidijo, kako kaj stoji zveze z mariborskimi trgovci... V pondeljek se je vest pojavila v »Grazer Montags Zeitung« z nadpisom: »Die Insolvenzepidemie in Slovenien«. Odtod bo šla dalje po nemških listih, številke bodo rastle, kredit mariborske trgovine pa padal. Vse to pa zaradi tega, ker ima »Morgen« v Mariboru poročevalca, ki je menda v vsakem oziru — insolvent.

mi Občni zbor Ljudske univerze. Davi se je vršil v mali kazinski dvorani občni zbor Ljudske univerze. Udeležba ni bila ravno razveseljiva. Zbor je otvoril dosedanji predsednik mestnj župan g. Grčar, nakar je tajnik g. profesor Favaš poročal o delovanju društva od ustanovitve do danes. Vzlic temu, da je prvotno zanimanje za Ljudsko univerzo opešalo in da so bile težkoče s predavatelji, je vendar nudilo društvo 80 predavalnih večerov, večevši tečaja iz kemije in fizike. Povprečno je obiskovalo predavanja 50 oseb; predavanje s posebno zanimivo tekmo pa je privabljalo tudi 150—200 poslušalcev. Odbor Ljudske univerze se je zavedal vseh težkoč in ovir in je skušal nuditi to, kar je v danih razmerah mogoče. Že samo dejstvo, da je nastal krog rednih obiskovalcev, ki danes ne morejo več pogrešati predavanj Ljudske univerze, daje društvu raison d'etre. Iz blagajniškega poročila, ki ga je tudi podal g. prof. Favaš kot dosedanji spiritus agens društva, povzamemo, da ima Ljudska univerza bolj skromno število članov, ki plačujejo malenkostno udnino 6 D na leto, zato pa je podpira mestna občina, tudi izta ustanovitve ji je ostal nekaj sklad, tako, da ji finančne razmere niso motile delovanja. Če bi bilo več dobrih predavateljev, bi vse šlo prav gladko. Pripomniti je tudi, da je mestna občina dala prostore in skrbela vrhu tega še za razsvetljavo in kurjavo. Potem, ko je dosedanji odbor dobil absolutorij, so se izvršile volitve novega odbora. Dosedanji predsednik g. Grčar je vsled prevelike zaposlenosti že v naprej odklonil nadaljno funkcijo pri Ljudski univerzi. Soglasno in z velikim odobravanjem je bil izvoljen za predsednika g. inž. Janko Kukovec, eden najvnetejših predavateljev Ljudske univerze. Novi predsednik je v svojem nagovoru poudaril, da je namen Ljudske univerze zamašiti vrzeli, ki oddaljujejo inteligence od preprostega ljudstva. Ostali odbor je sestavljen takole: podpredsednik g. prof. dr. Fran Kovačič, tajnik g. prof. I. Favaš, blagajnik g. L. Zoržut; odborniki gg.: Josip Ošlag, I. Obersnel in Marica Kozuhova. Namestniki: tajnika g. B. Boriko, blagajnika g. I. Pucelj, odborniki gg.: dr. Glaser, dr. Dolac in prof. Sušnik. Preglednika računov dr. Pečovnik in Ivan Bratina. Po volitvah je bila izrečena posebna zahvala dosedanjemu tajniku g. prof. Favašu, vsem predavateljem, posebno pa predavateljem obeh tečajev g. prof. dr. Pečovniku (fizika) in prof. Pirnatu (kemija). Predsednik g. inž. Kukovec je h koncu apeliral na intelektualce, ki bi mogli predavati v Ljudski univerzi in na občinstvo, ki naj v obilnem številu poseđa večere tega društva, kateri ne zahtevajo od nikogar žrtve, ki pa vsakomur nude gubudo in duševno hrano. Ob 22. uri je bil občni zbor zaključen.

mi Družabni večer v prid ponesrečenca. Kakor že objavljeno, se priredi v soboto 1. marca tl. z začetkom točno ob 20. uri v tukajšnji Gambriinovi dvorani »Družabni večer« v dobrobit ponesrečenemu stražniku Kraj Lovrencu in njegove bežne družine. Sodeluje priljubljena domača godba in pevsko društvo »Jadrana«. Maskam je vslop zabranjen. Iz finančnejših razmer se ne bodo razpošajala posebna vabila. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

mi Umetniška akademija v mariborskem Narod. gledališču. Mariborski srednješolci priredijo v pondeljek dne 3. marca ob 20. uri v Narod. gledališču veliko umetniško akademijo v prid Dij. kuhinji. Nastop dijakov bo izmed vsch dosedanjih najbolj zanimivi, ker hočejo pokazati, koliko so kot srednješolci kos umetniškemu vstvarjanju. Trije bodo recitirali svoje pesmi, dij. kvartet nastopi z najnovejšo kompozicijo g. Slavka O-

sterca, v draml bodo pokazali svoje igralske zmožnosti. Razven tega igra eden težko Lisztovo »Ogrsko rapsodijo št. 9«. Iz mavedenega je razvidno, da bo nudilo dijaštvo res veliko ta večer in apeliramo na občinstvo, da polnoštevilno poseti njegovo prireditel. S tem ne bo dalo samo zadoščenja za trud, ampak tudi svoj obol Dij. kuhinji, ki oskrbuje ravne dijake z obedi. Za to svoje požrtvovalno delo pa rabi velike materijelne pomoči.

mi Podružnica Jugslovenske Matice v Mariboru naznanja, da se vrši IV. redni občni zbor v pondeljek, dne 3. marca ob 20. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma. — Odbor.

mi Stranke, ki se žele udeležiti učnega tečaja za prikrtojevanje, naj se zglase pri vodstvu v hotelu »Merana«, Maribor, Aleksandrova cesta, od 28. februarja do 1. marca dopoldan od 9.—12. ure in popoldan od 14.—17. ure. Tam dobijo vse informacije in se bodo vpisovali.

mi Maškarado priredi tudi letos Sokolsko društvo v Studencih pri Mariboru na pustni torek dne 4. marca t. l. z začetkom ob 8. uri zvečer. Kdor je bil na maškeradah prejšnja leta, nas gotovo posesti tudi letos in pripelje seboj tudi svoje znance. Torej na svidenje, prijatelji društva, od blizu in daleč.

mi Interesentom za velesajem v Pragi. Mariborska tiskarna dd. oddaje legitimacije za praški velesajem in naročne karte za stanovanje. Navodila so ista kot lansko leto, samo glede znižane vožnje se pripomni, da je začasno dovoljena samo za ČSR.

mi Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem ekolišu mariborskem od 17.—23. febr.: griža: ostal 1, ozdravljen 1; Skratinka: ostalo 5, nov 1, ozdravljen 1, ostane 5.

mi Državna loterija. Srečke za 3. razred 7. kola se razpečavajo pri blagajni glavne pošte. Kupite in obnovite jih pravočasno!

mi Javna dražba ordovala. Trgovski gremij naznanja vsem interesentom, trgovcem in industrijcem, da se vrši v soboto dne 1. marca v skladišču II. tukajšnje Glavne carinarnice javna prodaja 48 sodov ordovala (tj. preparat za izdelovanje usnja) v skupni teži 11.790 kg. Najnižja ponudna cena je 6000 D.

mi Grajska klet. V sredo 27. tm. koncert nar. žel. glasb. društva »Drava«. Začetek ob 20. uri.

mi Ne ve, kaj je moje in kaj je tvoje. V neki mariborski gostilni je bil aretiran Jože L., brezposelni natakak, ker je ukradel nekemu vojaku-novincu zavitek z jedili in drugim stvarmi v vrednosti 250 dinarjev. Predan je sodišču.

mi Nezgoda. Jože N., učenec 4. razreda ljudske šole v Razlagovi ulici je, vračajoč se iz šole, na pločniku tako nesrečno padel, da si je poškodoval nogo v kolenu. Stražnik je kot usmiljeni Samaritan zapeljal dečka domov.

Trgovci obiščite

VIII. mednar. vzorčni velesajem v Pragi

Pojasnila in legitimacije daje

Čehoslovaški konzulat	Aloma Company
Ljubljana, 422	Ljubljana.

Gospodarstvo.

g Posojilnica v Mariboru, Narodni dom, je imela v letu 1923 72.159.507 Din. prejemkov in 72.037.147 D izdatkov, torej 144.196.655 D denarnega prometa, ki se je napram letu 1922 povečal za 16 mil. 500 tisoč D. Stanje deležev znaša koncem leta 1923 76.240 D. Hramilne vloge na knjižice in v tekočem računu so se povečale na 15.560.781.56 D. Navadna posojila znašajo 4.084.525 D, v tekočem računu pa 12.430.943.98 D. Podpor se je v l. 1923 izplačalo 73.462.50 D. Čisti dobiček za leto 1923 znaša 497.391.81 D. Posojilnica je torej tudi v letu 1923 lepo napredovala in veliko zaupanje, ki ga uživa pri občinstvu, znači dejstvo, da so se izdatno povečale vloge navzlic velikemu pomanjkanju gotovine, ki je vladalo vse leto 1923. Občni zbor Posojilnice se vrši v nedeljo, 16. marca ob 10. uri dop. v Narodnem domu. Posojilnica obrestuje hranilne vloge z dnevno razpolago po

8 odstotkov, proti odpovedi na tri mesece pa po 10 odstotkov.

g Novosaška blagovna borza 25. tm. Pšenica baška 320—335, kuzuza baška 240—245, sremska 250—255, banatska 240, moka »0« 505, »5« 385, »6« 312,50.

g Licitacija živil za vojaško bolnico. Dne 26. marca ob 1. uri se vrši v pisarni stalne vojske bolnice dravske div. oblasti v Ljubljani ustmena javna licitacija za nabavo živil za prehrano bolnikov ter potrebščin za vzdrževanja bolnice v času od 1. aprila do konca junija 1924. Podrobni pogoji so na razpolago v navedeni bolnici ob uradnih urah.

g Dobava pločevine. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se vrši dne 12. marca tl. ofertalna licitacija glede dobave 100 tisoč kg črne krovne pločevine. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava drv. Pri intendanturji Komande Savske div. oblasti v Zagrebu, Gajeva ulica 30 a, se bo vršila dne 11. marca tl. ofertalna licitacija glede dobave 32.700 kub. metrov drv. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tujci v Mariboru

ново prijavljeni v hotelih in pregočiščih dne 26. februarja 1924.

Hotel »Merana«:

Schön Evg., trgovec, Lendava. Kraus Vjekoslav, tovarnar, Zagreb. Wollner Geza, potnik, Čakovec. Flesch Bela, trg., Dunaj. Spies Frie, trgovec, Nambrecht. Fischer Rudolf, trgovec, Trst. Milković Gjuro, trgovec, Zagreb. Citren Ignac, prokurist, Poljsko. Kocbek Bogomir, inženir, Maribor. Fuchsner Albert, tovarnar, Dunaj. Löbl Alfonz, uradnik, Koprivnica. Čern Franc, zasebnik, Lutven. Sever Božidar, trgovec, Hum. Pavlovič Gjorgje, carinik, Griva. Sgallitzer Vili, tovarnar, Dunaj. Schwarz W., ravnatelj, Dunaj. Wekusch Ivan, trgov., Gradec. Graner Hinko, trgovec, Čakovec. Goldstein Salamon, trg., Brzezany.

»Privat Hotel«:

Ivanovič Evgen, uradnik, Petrograd. Nemec Evgen, natakak, Maribor. Kadnič Adolf, potnik, Dunaj. Kohn Dragutin, uradnik, N. Gradiška.

Hotel »Pri zamorenc«:

Jendriš Juraj, trgovec, Zelina. Wausel Adolf, potnik, Wolsberg. Srebotnik Rajmund, agent, Gradec. Klein Josip, potnik, Tarnau. Sovejšak Josip, zastopnik, Skofja Loka. Samone Simon, Kaplan, Ljubno. Franc Vinko, potnik, Brno. Spašić Radivoj, zasebnik, Beograd. Beranič Anton, trgovec, Čakovec. Teidner Mavro, električnik, Bizeljisko.

Hotel »Črni orok«:

Sokoljč Franjo, strojar, Reka. Stojniček Ignac, zasebnik, R. Slatina. Kojdič Matija, posestnik, Senarska. Perišič Marko, trgovec, Dornis. Stamenković Vojislav, trgovec, Leskovac. Senčar M., trgovec, Pluj. Obid Henrik, ključavnič., Petanec. Urbanič Jakob, posestnik, Benedikt. Horvat Janko, slikar, Ljutomer. Žgec Franjo, trgovec, Moskanjce. Cigular Rozika, šivilja, Sakusak.

Hotel »Košovo«:

Tavčar Lamp, sprevednik, Krapa. Goriup Sergej, inženir, Prosek. Peterko Ivan, trgovec, M. Sobota. Srebotnik R., agent, Gradec. Gros Pavla, dekla, Riese Frid, hlapec, Celje.

Gostilna »Zlati konj«:

Juraj Rudolf, vojak, Selnica. Konrad Kristof, Maribor. Bajde Fani, zasebnica, Fala. Heumetter Herman, trg. pom., Rogatec. Ličen Miroslav, poduradnik, Rodgora.

Gostilna »Pri grozdnu«:

Czech Edm., potnik, Hohenau. Hauptman Alojz, rekrut, Ruta. Boldin Erich, uradnik, Rosbach. Jug Alojz, monter, Ruše. Marti Ivan, trgovec, Loben.

Gostilna »Wock«:

Prebjež Alojzija, delavka, Jarenina. Mandič D., potnik, Zagreb.

Razno.

Koliko vzdrži človeška las? V zgodovini čitamo, da so pri obleganju mesta, Kartage požrtvovalne žene žrtvovalle svoje lase v obrambo domovine, t. j. za pletanje tetiv za strelne loke in za oblegovalne prače. Poskusi so dokazali, da vzdrži srednje močan ženski las 17 klg. Na človeški glavi je približno 30.000 las. Ženski lasje bi torej prenesli težo 5000 kilogramov!

Starost svinčnika. Nihče bi ne verjel, da je že več kot 500 let, odkar so ljudje pisali s svinčeno šibico, zasajeno v les. Pravi svinčnik je star komaj 266 let. T. l. 1663. so odkrili v Borrooudalu na Angleškem grafit. Fabrovo tovarno, ki izdeluje svetovno znane svinčnike, so ustanovili leta 1760 na Norimberskem in Hardtmutovo v Budjovcih l. 1820.

Orjuna.

Orjuna Studenci. Uradne ure tajništva vsak ponedeljek in vsako sredo od 7.—8. ure zvečer v Oitalmiej Narodni dom. Sprejema se istotam tudi članarino za letošnje leto. — Zdravo! Tajnik.

Poslano.*

Individuju, ki mi je napisno tablo poškodoval, naznanjam, da sem jo namestil sedaj tako visoko, da jo more doseči samo s trasirko.

Maribor, 26. febr. 1924.

Nadgeomter ADOLF GOETZL.

prvi in edini civilni geomter slovenske narodnosti v Mariboru, Kopitarjeva u. 6

*) Za vsebino uredništvo ne prevzame odgovornosti.

Velika kavarna.

Sreda 27.:

Operni večer

pojačanega orkestra salonske godbe S. KAPLANEK.

Soboto, dne 1. marca:

kompozicijski večer

mladega domačega komponista J. WINTERHALTER.

366 Vstop prost. 4—1

Brez povišanja cen.

KLUB - BAR

popolnoma nov program.

Občinstvu na znanje!

Na kliniki izvežban maser in operater, točasno kopalnik takajšnega mestnega kopališča, naznanja cenj. občinstvu, da nudi tudi privatno, toda le na podlagi zdravniškega recepta terapeutično in elektromasažo. Kurja očesa operira z najstrožjo asepso ter pride na željo tudi na dom.

FRANJO CAS

Cankarjeva ulica 15/1.

425 2—1

TRGOVSKA AGENTURA

z lepim majhnim stanovanjem

oboje zelo dobro opremljeno na prodaj. Podjetje bi količaja pridnemu podjetniku nosilo krasen in siguren dobiček. Nahaja se 70 km od Maribora na obmejnem ozemlju in mora biti prodano zaradi posebno nujnih okoliščin na hitro roko in le po inventarni vrednosti. Potrebni je okoli 60.000 Din. Ponudba pod „Zelo redka in ugodna prilika 398“ na upravo „Tabora“.

398 8—4

Mala oznanila.

Pohišstvo

lesnih izdelkov za spalne in ježilne sobe najceneje v zalogi Verocer in drug, Vetrinjska ul. 2. 106

„Balkanska uganka“

razrešena ter se dobi v vseh knjigarnah. 406

V stalno službo sprejme družinica večje trvdke takoj zanesljivega, vpokojenega podoficirja, orožnika ali stražnika. Ponudbe pod: „Vpokojenec 423“ na upravništvo lista. 423 2—2

Miša s trgovino mešanega blaga, vrt, polje in njivo ob glavni cesti tik šole takoj na prodaj. Pohrežje, Cerkovska cesta 38. 427 2—1

Popravilo čevljev brez izjeme kakor tudi vsa narečila po meri sprejema čevljarska delavnica R. Monjac, Jurčičeva al. 9. Cene zmerne! Postrežba točna! 349 10—10

Menjam dva orala travnika za manjši sadni vrt v okolici Maribora. Naslov pove upravništvo. 424 2—1

Oprema za spalno sobo iz orehovega lesa s zrcali z marmorjem se proda. Naslov pri upravništvu. 429

Maske nepozabite se fotografirati! Atelje bude na 1. 3. in 4. 3. do 9. ure zvečer odprt. Foto Vlašič, Gosposka ulica št. 23. 426 3—1

Prodam enenadstropno hišo z dvoriščnim poslopjem, 11 stanovanj, na prometni cesti v Mariboru za ceno 150.000 D. Naslov pove uprava „Tabora“. 397 5—4

Dežne ponjave za vozove in konje, gamaše, nahrbtnike, polne kovečke in torbice, gonilne jermene v vseh širinah i. t. d. priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova c. 13, Slomškov trg 6. 346

Po lastni ceni

za reklamo prodajamo čepice po D 45. in ostalo blago brez konkurence!

B. Veselinović & Ko. Maribor, Gosposka ulica 26

Novosti prihajajo! 128

Nudim prvovrstno goveje meso kg 22—22*50 D telečje „ „ 25—27*50 D

Mesarija Klun

Slomškov trg 8.

428

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(55)

— Blaženi Avgust, Gospod je tebi, Svojemu maziljencu, naklonil zmago nad vsemi sovragi in nasprotniki: premagal si bil divjega Maksencija, Konstanta, Vetransona, Gala. Premagaš tudi brezbožnega ...

Toda Konstancij ga ni poslušal; glupo je zmajeval z glavo in šepotal smehljaje:

— Tako tedaj — ni Boga! Če je vse to res, tedaj to pomeni, da Ga ni in jaz carujem sam. Naj si kdo drzne reči, da je in da dopušča takšne reči na zemlji. Že zdavnaj so mi prihajale podobne misli ...

Ozrl se je naokoli z motnimi pogledi in je velet onemoglo:

— Pozovite drugega.

Pristopil je njegov telesni zdravnik, dvorni prilizum oritega, rdečkastega in jeznega obraza, drobnih, nemirno švigajočih risijih oči. Bil je žid, pa se je rajši delal rimskega patricija. Spoštljivo je dejal carju, da bi mu utegnilo preveč razburjenja škodovati in da je treba odpočivati. Konstancij je v odgovor nevoljno zamajal z roko, kakor da odganja nadležno muho.

Pripeljali so drugega sla. Bil je sam tribun cesarskih konjarjev Sintul, ki je pobegnil iz Lutecije. Prinesel je še slabših vesti. Vrata mesta Sirmium so se pred Julijanom odprla in prebivalstvo ga je veselo pozdravilo kot rešitelja domovine. Čez dva dni utegne dospeti po veliki rimski cesti naravnost v Carigrad.

Zadnjih besed Konstancij ni slišal ali ni vsaj ni mogel razumeti. Njegov obraz je postal črno odrevenel. Dal je znamenje, da naj ga pustite samega. Ostal je edini Evzebij, s katerim je hotel skleniti točko opravila.

Čez nekaj časa je zopet občutil silno utrujenost in je zaukazal, da ga odvedo v spalnico. Komaj je bil storil nekaj korakov, ga je zabolelo; tilo je zastokal, se oprjel oborožki zatiljka, kakor da bi ga bila ondi prijela trenutna bolečina in se je opotekel. Dvorjani so ga jedva zadržali, da ni padel na tla.

Vendar pa mu je zavest ostala; na obrazu, na vsaki kretnji, na žilah, ki so nabrekle čez čelo, je bilo čutili, da se trudi, priti do besede. Naposled je izpregovoril počasi, izgovarjaje vsako besedo z zamolklim šepetom, kakor da bi ga bilo nekaj stiskalo za grlo:

— Govoriti hočem ... a ne ... morem ...

To so bile zadnje carjeve besede: izgubil je dar govora; zadela ga je bila kap na desno stran telesa. Desna noga in roka sta se medlo povsili.

Tedaj so carja odnesli v posteljo.

Njegove oči so bile nemirne; videli je bilo, da ga tišči neizročena, siloma potlačena misel. Venomer se je trudil, da bi nekaj povedal; nemara je imel kakšno važno povelje. Toda iz ust so mu prihajali nejasni zvoki, podobni slabemu, napol zadušenemu mikanju. Nihče ni mogel razumeti, kaj hoče in bolnik jih je vse po vrsti iskal in vpraševal s svojimi jasnimi pogledi. Evnubi, dvorjani, vojskovodje in sužnji so se gnetli okoli umirajočega, hoteč nat storiti poslednjo uslugo, toda nihče ni vedel, kako ustreči.

Včasih je v njegovem razumnem pogledu vzplamtel srd; tačas je tudi mikanje postalo silnejše.

Naposled se je Evzebij domislil in prinesel carju večerno ploščico. Veselje je sinito v njegovih očeh. Krepko in nerodno kakor otrok je vzel v levico bakreno pisalko. Po dolgem naprežanju se mu je posrečilo, napisati na navlako mehkega, žoltega voska nekoliko kvak. Dvorjani so trudoma razbrali besedo: »Krstiti se.«

Car je ostro pogledal Evzebija. Vsi so se čudili, da jim ni bilo že poprej prišlo na pamet. Car se je hotel na smrtni postelji krstiti. Po vzgledu svojega očeta Konstantina je odlagal veliki zakrament na poslednjo minuto: veroval je, da mu krst namah očisti dušo vseh grehov in da bo pred večnostjo zasijala »betejša od kepe snega.«

Urno so šli iskat škofa. Pokazalo se je, da v Mopskureni škof ne biva. Poklicali so tedaj arijanskega prezbiterja od revne mestne bazilike. Bil je to preprosti, zaostali možak, ptičjega obraza,

rdečega, kljuno podobnega nosu in ostro podrezane brade. Ko so prišli k njemu, se je oče Nimfidijan — tako mu je bilo ime — pravkar nagibal k desetemu kozarcu canega rdečega vina. Bil je očitno vesele volje. Zaman so mu dopovedovali, za kaj gre; menil je, da se norčujejo. Ko so ga vendarle prepričali, da bo on krščeval carja, bi bil kmalu izgubil pamet.

Prezbiter je vstopil v bolnikovo sobo. Car je pogledal bledega, zmedenega in drgetajočega očeta Nimfidijana tako veselo in pomirljivo, kakor ni pogledal v vsem svojem življenju nikogar. Razumeli so, da ga je strah pred smrtjo in da se mu mudi s sprejetjem zakramenta.

Iskali so po vsem mestu zlato ali vsaj srebrno krstnico, pa je niso našli; dobili so pač prekrasno posodo, vso okrašeno z dragocenim kamenjem, toda nje izvor je bil na prvi pogled sumljiv: menili so, da je rabila za bakhanalске misterije boga Dioniza. Dali so prednost posodi, ki o nji ni bilo dvoma, da je krščenska, dasi je bila stara in bakrena in je imela grobo zavibane krajece. Potlej so pristavili posodo k postelji in vli-li vanjo nekoliko tople vode; ko je pristopil zdravnik — žid, da bi jo poizkusil z roko, je car napravil srdito kretnjo in bolno zamikal; nemara se je bal, da bi žid oskrnil vodo.

Umirajočemu so slekli spodnjo tuniko. Krepki, mladi suščarji so ga lahko kakor otroka vzeli na roke in pomočili v vodo.

Brez vsakega ganotja na upadlem, mrtvem obrazu, z očmi, ki so bile na široko odprte in nepremične, je car strmел v blesteči križ na zlatem Konstantinovem labarumu; tako nesmiselno in brez misli gleda dojenček, kadar mu pogled obliči na bleščečem predmetu.

Zdelo se je, da obred ni zadovoljil bolnika; kakor da bi bil pozabil na krst. Še enkrat in zadnjič je v njegovih očeh vzplala volja, ko mu je Evzebij iznova pomolil ploščico in pisalko. Konstancij pa ni mogel pisati — jedva je bil na očeh začelno črko imena »Julijan.«

Kaj neki je hotel povedati? Odpustiti sovražniku ali pa zaukazati osvelo?

Se tri dni so trajale njegove muke. Dvorjani so šepetaje govorili drug drugemu, da bi car hotel umreti, da pa ne more in to je bojda — posebna kazen božja. Sicer pa so ga po običaju še vsevdij zvali: »blazeni Avgust«, »Svetost« in »Večnost«.

Videti je bilo, da je mnogo trpel. Mikanje je prešlo v dolgo hropenje, ki je trajalo dan in noč. Glasovi so bili tako enakomerni in neprtrgani, da bi dejal: To ne more privreti iz človeških prsi! Dvorjani so prthajali in odhajali, pričakovaje konca.

Le evnubi Evzebij ni zapustil bolnika ne po dnevu in ne po noči.

Uradnik najvišje spalnice je bil v obraz in po svojem značaju podobni stari, zločesti in prebrisan babnici; imel je na vesti obilo zločinstev; pri vseh izdajstvih, ovadbah, volunstvih, cerkvenih razkolih in dvornih spletkah so bili njegovi prsti vmes. Nemara pa je bil edini na vsem dvoru, ki je ljubil svojega gospodarja udano kakor zvesti suženj.

Pomoči, ko so vsi zaspali ali pa se razhajali, trudni od gledanja carjevih muk, se Evzebij ni ganil od postelje; popravljal je vzglavje ali namakal bolnikove snhe ustne s ledenim napojem; včasih je pokleknil ob carjevem vnožju in molil. Ko ga ni nihče videl, je odgrnil rob škriatnega pogrinjala in solznih oči poljubljal blede, ozeble noge umirajočega cesarja.

Enkrat se mu je zazdelo, da je Konstancij opazil njegovo laskanje in da mu je odvrnil s pogledom: med obojico hudobnih, nesrečnih in osamljenih mož se je izcimilo nekaj bratskega in nežnega.

Ko je Evzebij zaprl cesarjeve oči, je videl, da se je na njegovem obrazu, kjer je toliko let sijalo lažljivo in ničevno veličanstvo posvetne moči, pojavilo pravo veličanstvo smrti.

Nad Konstancijevim truplom so imele zavzetenje besede, ki jih je cerkev določila za obred, ko spuščajo v grobnico ostanke rimskih cesarjev:

»Vstani, o car zemlje — čuj klike kralja vseh kraljev, ki te zove na sodbo.« (Dalje prih.)